

BEE

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

FOR INFOS:

Casa della donna APS:

segreteria@casadelladonnapisa.it / casadelladonnapisa.it

COSPE

info@cospe.org / cospe.org

This publication is funded by the European Union's Justice Programme (2014-2020). The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

*This project is funded by
the European Union's
Justice Programme (2014-2020)*

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

BEE. Boosting Gender Equality in Education

BEE. Boosting gender Equality in Education is a European project (funded by the funds of the "Rights, Equality and Citizenship" program - Rights, Equality and Citizenship Funds) which aims to promote gender education from early childhood starting from the nursery to the first cycle of primary .

What has been done?

Within the Bee project, from 2020 to 2022, the following activities are being carried out in the 4 countries of intervention:

- **Training activities** on gender issues for teachers, educators and educators, pedagogical coordinators and ATA staff of infant-toddler centers, preschools and primary schools.
- **Seminar activities** reserved for teachers and educational staff of infant-toddler centers, preschools and primary schools which led to the creation of the national gender toolkit.
- In each country, a "**Gender Toolkit**" was produced to allow teachers, educators and educators to experiment with activities for children aged 0 to 8, free from gender stereotypes.
- A **European genre instrument** set that summarizes the four national instruments.
- A **three-day Spring camp** that allowed teachers and educators from the 4 countries involved to discuss the activities.
- **European guidelines** for an education free from stereotypes
- **35 project dissemination meetings**, with the educating community and with the public authorities, with more than 600 participants.
- A **final conference**, with about 50 participants.
- **15 video clips** for the dissemination of the project.

Fighting gender stereotypes in early childhood

Here are some inputs to keep in mind:

1. It is never too late to start. The child is immersed in gender stereotypes from the very first moments of life. It is never too early to start thinking about it, forming and becoming aware of it.
2. On language. Girls and boys are like sponges, they learn quickly and without us noticing. Change your way of speaking by avoiding the universal masculine and epithets that you would not use for the other gender.
3. Your own stereotypes. Each of us has internalized some gender stereotypes, and not only, present in modern society. It is important to keep up to date and trained and to work on yourself / and as an educating community.
4. How to deal with girls and boys? Deconstruct stereotypes with them with concrete examples and different narratives, help them to have a critical look at the world and to look for different answers.
5. The materials: games, books, etc ... Everything around us is full of stereotypes, look for alternative material with different narratives.

Use BEE's products: Gender toolkit and guidelines: https://www.cospe.org/wp-content/uploads/2022/11/BEE_Gender_Tool_ENG-.pdf

WHERE:

The project is carried out in 4 countries of the European Union:

- Italy
- Lithuania
- Cyprus
- Romania

PARTNERS:

In the EU countries the partners are:

- WIIC / Lithuania
- MIGS / Cyprus
- ALEG / Romania

In Italy the partners are COSPE (lead partner) and the Casa della Donna di Pisa.

BEE

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

PER INFORMAZIONI:

Casa della donna APS:

segreteria@casadelladonnapisa.it / casadelladonnapisa.it

COSPE

info@cospe.org / cospe.org

Questa pubblicazione è stata finanziata dal Programma Justice dell'Unione Europea (2014-2020). Il suo contenuto rappresenta unicamente il punto di vista delle autrici e degli autori a cui appartiene ogni responsabilità. La Commissione Europea declina ogni responsabilità per l'uso che può essere fatto delle informazioni qui contenute.

*This project is funded by
the European Union's
Justice Programme (2014-2020)*

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

BEE. Promuovere l'uguaglianza di genere nell'istruzione

BEE. Boosting gender Equality in Education" è un progetto europeo (finanziato dai fondi del programma "Rights, Equality and Citizenship" - Fondi per i diritti, l'uguaglianza e la cittadinanza) che ha l'obiettivo di promuovere l'educazione di genere dalla prima infanzia, a partire dal nido fino al primo ciclo della primaria. Il progetto è realizzato in 4 Paesi dell'Unione Europea (Italia, Cipro, Romania e Lituania). Nei Paesi dell'UE i partner sono: MIGS (Cipro), WIIC (Lituania) e ALEG (Romania). In Italia i partner sono COSPE (capofila) e la Casa della Donna di Pisa.

BEE, cosa è stato fatto?

Nell'ambito del progetto Bee, dal 2020 al 2022, si stanno svolgendo le seguenti attività nei 4 Paesi di intervento:

- **Attività di formazione** sulle tematiche di genere per insegnanti, educatori ed educatrici, coordinatori/trici pedagogici/che e personale ATA di centri per l'infanzia, scuole dell'infanzia e scuole primarie.
- **Attività seminariali** riservate a insegnanti e personale educativo dei nidi d'infanzia, delle scuole dell'infanzia e delle scuole primarie che hanno portato alla creazione di un kit nazionale di strumenti per l'educazione di genere.
- In ogni Paese è stato prodotto un **"Gender Toolkit"** per consentire a insegnanti, educatori ed educatrici di sperimentare attività per bambini/e da 0 a 8 anni, libere da stereotipi di genere.
- Un **set di strumenti** di genere europeo che riassume i quattro strumenti nazionali.
- Un **campo di primavera** di tre giorni che ha permesso a insegnanti ed educatori/trici dei 4 Paesi coinvolti di discutere le attività.
- Linee guida europee per un'educazione libera da stereotipi.
- **35 incontri di disseminazione** del progetto, con la comunità educante e con le autorità pubbliche, con oltre 600 partecipanti.
- Una conferenza finale, con circa 50 partecipanti.
- **15 videoclip** per la diffusione del progetto.

Come combattere gli stereotipi di genere nella prima infanzia?

Ecco alcune cose da tenere a mente:

1. Non è mai troppo tardi per iniziare. Il/la bambino/a è immerso/a negli stereotipi di genere fin dai primi momenti di vita. Non è mai troppo presto per iniziare a pensarci, a formare e a prenderne coscienza.
2. Sul linguaggio. Le bambine e i bambini sono come spugne, imparano rapidamente e senza che ce ne accorgiamo. Cambiate il vostro modo di parlare evitando il maschile universale e gli epiteti che non usereste per l'altro sesso.
3. I propri stereotipi. Ognuno/a di noi ha interiorizzato alcuni stereotipi di genere, e non solo, presenti nella società moderna. È importante aggiornarsi, formarsi e lavorare su se stessi/e come comunità educante.
4. Come comportarsi con le ragazze e i ragazzi? Decostruire con loro gli stereotipi con esempi concreti e narrazioni alternative, aiutarli ad avere uno sguardo critico sul mondo e a cercare risposte differenti.
5. I materiali: giochi, libri, ecc... Tutto ciò che ci circonda è pieno di stereotipi, cercate materiale alternativo con narrazioni diverse.

Utilizzate i prodotti di BEE: Toolkit di genere e linee guida

https://www.casadelladonnapisa.it/wp-content/uploads/2022/11/BEE_Gender_Tool_ITA.pdf

DOVE:

The project is carried out in 4 countries of the European Union:

- Italia
- Cipro
- Lituania
- Romania

PARTNER:

In Europa i partner sono:

- WIIC / Lituania
- ALEG / Romania
- MIGS / Cipro

In Italia i partner sono COSPE (capofila) e la Casa della Donna di Pisa.

BEE

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

Για περισσότερες πληροφορίες:

Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS)

Email: info@medinstgenderstudies.org

website: <http://www.medinstgenderstudies.org>

Την αποκλειστική ευθύνη της παρούσας έκδοσης φέρουν οι συγγραφείς της.
Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των
περιεχομένων σ' αυτήν πληροφοριών.

*This project is funded by
the European Union's
Justice Programme (2014-2020)*

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

BEE. Ενισχύοντας την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση

Το ευρωπαϊκό έργο «BEE: Boosting gender Equality in Education» χρηματοδοτείται από το προγράμμα “Rights, Equality and Citizenship” της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στοχεύει στην προώθηση της ισότητας των φύλων μέσα από την εκπαίδευση από την πρώιμη παιδική ηλικία αρχίζοντας από το νηπιαγωγείο έως τα πρώτα χρόνια της δημοτικής εκπαίδευσης. Το έργο υλοποιείται σε τέσσερις (4) χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιταλία, Κύπρος, Ρουμανία και Λιθουανία) με τον οργανισμό Μεσογειακό Ινστιτούτο Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS) να εκπροσωπεί την Κύπρο, τον WIIC τη Λιθουανία, τον ALEG τη Ρουμανία και τέλος, τον COSPE (επικεφαλής εταίρος) και τη Casa della Donna di Pisa την Ιταλία.

Ποιες δράσεις έχουν ολοκληρωθεί στο πλαίσιο του έργου;

Από το 2020 έως το 2022 πραγματοποιήθηκαν παράλληλα, στις τέσσερις χώρες, οι ακόλουθες δράσεις:

- Δραστηριότητες κατάρτισης σε θέματα φύλου για δασκάλους/ες, νηπιαγωγούς και παιδαγωγούς, διευθυντές/τριες και υποστηρικτικό προσωπικό βρεφονηπιακών σταθμών, νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων.
- Εργαστήρια για προσωπικό βρεφονηπιακών σταθμών, νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων, με στόχο τη δημιουργία σχετικού εγχειριδίου για την αμφισβήτηση των έμφυλων στερεοτύπων.
- Έκδοση του εγχειριδίου σε κάθε συμμετέχουσα χώρα. Το εγχειρίδιο δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης να πειραματιστούν με σχέδια μαθήματος για παιδιά ηλικίας 0 έως 8 ετών, με στόχο την αμφισβήτηση των στερεοτύπων του φύλου.
- Έκδοση ευρωπαϊκού εγχειριδίου, το οποίο συνοψίζει τα τέσσερα εθνικά εγχειρίδια.
- Διεξαγωγή τριήμερης συνάντησης που επέτρεψε σε εκπαιδευτικούς και παιδαγωγούς από τις τέσσερις συμμετέχουσες χώρες να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες όσον αφορά τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο εθνικό τους πλαίσιο.
- Καταγραφή ευρωπαϊκών κατευθυντήριων γραμμών για εκπαίδευση απαλλαγμένη από έμφυλα στερεότυπα.
- Οργάνωση 35 διαφορετικών συναντήσεων για σκοπούς διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου στην εκπαιδευτική κοινότητα και τις δημόσιες αρχές, με περισσότερους/ες από 600 συμμετέχοντες/ουσες.
- Διεξαγωγή τελικού συνεδρίου στη Φλωρεντία.
- Δημιουργία 15 βιντεοκλίπ για τη διάδοση του έργου.

Πώς μπορούμε όμως να καταπολεμήσουμε τα έμφυλα στερεότυπα στην πρώιμη παιδική ηλικία;

Εισηγούμαστε τα πιο κάτω:

1. Αρχίστε τον αγώνα από τις πρώτες κιόλας στιγμές της ζωής του κάθε παιδιού, τα έμφυλα στερεότυπα κατακλύζουν την καθημερινότητά του. Μην χάνετε χρόνο!
2. Σχετικά με τη γλώσσα: Τα παιδιά είναι σαν σφουγγάρια - μαθαίνουν πολύ γρήγορα, από παντού και χωρίς να το καταλάβουμε. Διαμορφώστε τον τρόπο που εκφράζεστε, αποφεύγοντας την καθολική χρήση του αρσενικού γένους (π.χ. «οι καθηγητές» εννοώντας και τις καθηγήτριες μαζί) και περιορίστε επίθετα που δεν θα χρησιμοποιούσατε για το άλλο φύλο.
3. Εσωτερικευμένα στερεότυπα. Ο καθένας και η καθεμία από εμάς έχει εσωτερικεύσει έμφυλα στερεότυπα. Είναι σημαντικό να ενημερώνεστε και να εκπαιδεύεστε συνεχώς για αυτά τα θέματα.
4. Πώς να αντιμετωπίζετε τα παιδιά; Αποδομήστε μαζί τους τα στερεότυπα με συγκεκριμένα παραδείγματα και διαφορετικές αφηγήσεις, βοηθήστε τα να έχουν μια κριτική ματιά στον κόσμο και να αναζητούν διαφορετικές απαντήσεις.
5. Φάξτε τα κατάλληλα προϊόντα: παιχνίδια, βιβλία κ.λπ. Τα στερεότυπα διαμορφώνουν την πλειοψηφία των εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών προϊόντων που χρησιμοποιούν τα παιδιά - αναζητήστε εναλλακτικό υλικό με διαφορετικές αφηγήσεις.

Χρησιμοποιήστε το υλικό του έργου BEE: Το εγχειρίδιο με τα σχέδια μαθήματος και τις κατευθυντήριες γραμμές, που θα βρείτε στην ιστοσελίδα του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου [εδώ](#).

ΠΟΥ:

Το έργο υλοποιείται σε 4 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- Ιταλία
- Λιθουανία
- Κύπρος
- Ρουμανία

ΕΤΑΙΡΟΙ:

Στις χώρες της ΕΕ οι εταίροι είναι:

- WIIC / Λιθουανία
- MIGS / Κύπρος
- ALEG / Ρουμανία

Στην Ιταλία οι εταίροι είναι η COSPE (επικεφαλής εταίρος) και η Casa della Donna di Pisa.

BEE

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

PENTRU INFORMAȚII SUPLIMENTARE, ACCESAȚI:

Asociația A.L.E.G.

contact@aleg-romania.eu / www.aleg-romania.eu

COSPE

info@cospe.org / cospe.org

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectului „Beneficiile egalității de gen în educația timpurie/Boosting Gender Equality in Early Education” finanțat în cadrul Programului pentru drepturi, egalitate și cetățenie al Uniunii Europene.

Conținutul acestui material reprezintă doar punctul de vedere al autorului și este responsabilitatea sa exclusivă. Comisia Europeană nu își asumă nicio responsabilitate pentru utilizarea informațiilor pe care le conține.

*This project is funded by
the European Union's
Justice Programme (2014-2020)*

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

BEE. Beneficiile egalității de gen în educația timpurie

BEE - „Beneficiile egalității de gen în educația timpurie” este un proiect european (finanțat prin programul „Fonduri pentru drepturi, egalitate și cetățenie”) care își propune să promoveze educația de gen încă din copilăria timpurie, de la creșă până în ciclul primar de învățământ. Proiectul se desfășoară concomitent în patru state membre ale Uniunii Europene (Italia, Cipru, România și Lituania). Partenerii din statele europene sunt: MIGS (Cipru), WIIC (Lituania), A.L.E.G. (România) și COSPE (partenerul principal) și Casa della Donna di Pisa, din Italia.

BEE – realizări:

În cadrul proiectului BEE s-au desfășurat următoarele activități în cele patru state, în perioada 2020-2022:

- activități de formare pe tema egalității de gen pentru cadre didactice, educatori, coordonatori pedagogici și îngrijitori din creșe, grădinițe și școli primare,
- seminare pentru cadre didactice, inclusiv personal educațional din creșe, grădinițe și școli primare, pe baza cărora am elaborat un pachet educațional național,
- în fiecare țară participantă, am elaborat un pachet educațional, pentru a da cadrelor didactice și educatorilor șansa de a încerca activitățile nestereotipale dedicate copiilor cu vârste între 0 și 8 ani,
- un pachet educațional european în limba engleză, bazat pe o selecție de activități din cele propuse la nivel național în cele patru țări participante la proiect
- o tabără de schimb de experiență în care cadrele didactice din cele patru state au lucrat împreună la activități educaționale și recomandări pentru depășirea stereotipurilor
- o serie de recomandări pentru învățământ liber de stereotipuri la nivel european,
- 35 de întâlniri de diseminare a proiectului, cu participarea a peste 600 de membri ai comunităților educaționale și autorități publice,
- o conferință finală la care au participat aproximativ 50 de persoane,
- 15 video-uri de diseminare a proiectului.

Cum luptăm împotriva stereotipurilor în copilăria timpurie? Iată câteva informații utile.

1. Niciodată nu e prea devreme să începi educația pentru egalitate de gen. Încă de la primele clipe de viață, copiii sunt înconjurați de stereotipuri de gen. Niciodată nu e prea devreme să începem să acordăm atenție acestor aspecte.
2. Prin schimbări de limbaj. Fetele și băieții absorb informațiile foarte rapid, fără ca noi să ne dăm seama. Schimbați-vă modul de exprimare, evitând formele generalizate de masculin și epitetelor pe care le-ați atribui doar unui gen, nu și celuilalt.
3. Prin atenția la propriile noastre stereotipuri. Cu toții am internalizat stereotipuri de gen, și nu numai, specifice societății moderne. Este important să ne informăm mereu și să lucrăm atât cu noi înșine, cât și cu comunitatea de cadre didactice.
4. Prin modul cum interacționăm cu fetele și băieții. Demontați stereotipurile împreună cu ei, apelând la exemple concrete și povești diverse; ajutați-i să privească lumea printr-un filtru critic și să caute diferite răspunsuri.
5. Prin materiale didactice pe această temă: cărți, jocuri etc. Obiectele din jurul nostru sunt purtătoare de stereotipuri, deci căutați materiale alternative și schimbați narațiunea.

Utilizați materialele rezultate din proiectul BEE: Pachetele educaționale și recomandările:

<https://aleg-romania.eu/bee-descarca-pachetul-educational/>

UNDE:

Proiectul se desfășoară în 4 țări din Uniunea Europeană:

- Italia
- Lituania
- Cipru
- România

PARTENERI:

În țările UE, partenerii sunt:

- WIIC / Lituania
- MIGS / Cipru
- ALEG / România

În Italia, partenerii sunt: COSPE (partener principal) și Casa della Donna di Pisa..

BEE

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

DAUGIAU INFORMACIJOS:

Moterų informacijos centras – projekto partneris Lietuvoje:
mic@lygus.lt

Išleista įgyvendinant projektą „BEE. Lyčių lygybė ankstyvajame ugdyme“. Šį projektą iš dalies finansuoja Europos Komisijos Teisių, lygybės ir pilietybės programa, kvietimo Nr. REC-AG-2020. Šis leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.

Europos Komisija, Teisių,
lygybės ir pilietybės programa,
kvietimo Nr. REC-AG-2020.

BOOSTING GENDER EQUALITY IN EDUCATION

BEE. Lyčių lygybė ankstyvajame ugdyme

Europos Komisijos Teisių, lygybės ir pilietybės programos remiamo projekto „BEE. Lyčių lygybė ankstyvajame ugdyme“ metu kuriamos, tobulinamos ir diegiamos priemonės, padedančios kovoti su lyčių stereotipais ankstyvojo ugdymo aplinkoje.

BEE, kas padaryta?

Projekto veiklos 2020-2022 m. Vyko 4 Europos Sąjungos šalyse:

- **Mokymai specialistams**, dirbantiems ankstyvojo ugdymo įstaigose.
- **Seminarai specialistams**, dirbantiems ankstyvojo ugdymo įstaigose. Jų metu, kartu su ekspertais sukurti Edukacinių priemonių rinkiniai.
- Kiekvienoje šalyje parengti lyčių požiūriu jautrūs **Edukacinių priemonių rinkiniai**, leisiantys ankstyvojo ugdymo specialistams pasiūlyti vaikams daugiau inovatyvių užsiėmimų ir žaidimų.
- **Europinis Edukacinių priemonių rinkinys**, apibendrinantis visų 4 šalių sukurtas priemonės.
- **Trijų dienų pavasario stovykla**, kurios metu auklėtojai ir mokytojai iš 4 dalyvaujančių šalių aptarė veiklas.
- **Rekomendacijos pedagogams** apie ugdymo aplinkos kūrimą be stereotipų.
- **35 projekto viešinimo susitikimai** su edukatorių bendruomene, švietimo srities atstovais, sprendimų priėmėjais – viso net 600 dalyvių.
- **Galutinė konferencija**, kurioje dalyvauja 50 dalyvių.
- **15 video klipų**, reklamuojančių projekto pasiekimus.

Kaip kovoti su lyčių stereotipais ankstyvoje vaikystėje?

Keletas pasiūlymų:

1. Niekada nevėlu pradėti. Vaikus supa lyčių stereotipai nuo pat pirmųjų gyvenimo akimirky. Niekada nėra per anksti ar per vėlai pradėti apie tai galvoti ir sąmoningai suvokti.
2. Dėl kalbos. Berniukai ir mergaitės yra kaip kempinės, jie mokosi greitai ir mums nepastebint. Pakeiskite savo kalbėjimo būdą vengdami vartoti apibendrinamąją vyriškąją giminę bei epitetus, kurių nenaudotumėte kitai lyčiai apibūdinti.
3. Jūsų pačių stereotipai. Kiekvienas iš mūsų taip pat turime kai kuriuos lyčių stereotipus, ir ne tik esančius šiuolaikinėje visuomenėje. Svarbu nuolat dirbti su savimi ir šveisti edukatorių bendruomenę.
4. Kaip elgtis su berniukais ir mergaitėmis? Dekonstruokite stereotipus pateikdami konkrečius pavyzdžius, pateikite skirtingus pasakojimus, padėkite vaikams kritiškai pažvelgti į pasaulį ir ieškoti skirtingų atsakymų.
5. Priemonės: žaidimai, knygos ir kt. Visur aplink mus pilna stereotipų, tad ieškokite alternatyvios medžiagos su įvairiu turiniu.

Naudokite BEE produktus: <https://www.moteruinformacijoscentras.lt/projekto-bee-lyciu-lygybe-ankstyvajame-ugdyme-is-leista-medziaga-pedagogams/>

KUR:

Projektas vyko keturiose ES šalyse:

- Italija
- Kipras
- Lietuva
- Rumunija

PARTNERIAI:

Europoje partneriai yra šie:

- WIIC / Lietuva
- ALEG / Rumunija
- MIGS / Kipras

Italijoje partneriai yra COSPE (pagrindinis partneris) ir Casa della Donna Pizoje.

